

ЮБІЛЕЇ

До 60-річчя з дня народження професора Чоп'як Валентини Володимирівни

*А жінка в світ
приходить для
любові! ...*

Читаючи рядки цієї поезії, мимоволі думаєш, якою багатогранною може бути жінка, котра прийшла у цей світ з великої любові своїх батьків. Цю любов унаслідувала і віддає її своїм рідним, друзям, колегам, численним учням, пацієнтам, науці. Саме цим можна пояснити феномен значних життєвих здобутків Валентини Чоп'як – жінки, люблячої доньки, закоханої дружини, чудової мами, ніжної бабусі, мудрого керівника, кваліфікованого лікаря, державного діяча, великого патріота своєї країни і просто – Людини.

Народилася Валентина Володимирівна Чоп'як 9 жовтня 1956 року на мальовничій Волинській землі, овіяній поезією Лесі Українки, національно-патріотичним духом воїнів УПА, в українській сім'ї медика і педагога. Сім'я була інтелігентною, в родинному колі часто збиралися відомі провідні вчені з Харкова, Києва, Львова та Москви. Батько – Чоп'як Володимир Іванович – головний лікар Волинського ендокринологічного диспансеру. Незважаючи на те, що вже понад 35 років його немає поруч, Валентина Володимирівна з трепетом у душі згадує про нього: «Його любов я відчуваю всюди і завжди, у великому і найменшому, у важливому і найпростішому... Бо мій Таточко живе у моєму серці, живе в моїх вчинках, в моїх діях, по ньому я звіряю своє життя». Мати – Чоп'як Галина Йосипівна – вчитель історії, з уст якої маленька Валя чула розповіді про героїчне минуле нашої країни, національно-визвольну боротьбу та становлення української державності.

У 1974 році з золотою медаллю закінчила середню школу в м. Луцьку, а в 1981 році – з відзнакою Львівський медичний інститут, педіатричний факультет. Після закінчення інтернатури, працювала старшим лаборантом, з 1982 року – асистентом, а з 1985 року – в/о завідувача курсу клінічної імунології при кафедрі торакальної хірургії. У 1985 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Особливості імунологічно-гемостазіологічних показників у пацієнтів стенотично-оклюзійними ангіїтами за умов консервативного та хірургічного лікування». З 1988 р. по 1991 р. працювала асистентом, доцентом кафедри патологічної фізіології. У 1995 р. стала завідувачем курсу клінічної імунології та алергології кафедри терапії №2 факультету післядипломної освіти. Впродовж 1996-1998 рр. навчалася у докторантурі. У 1998 році захистила докторську дисертацію – «Системні васкуліти: механізми розвитку та підходи до імунотерапії» за спеціальністю «Клінічна імунологія».

Сьогодні, відповідаючи на запитання колег про обраний шлях у напрямку клінічної імунології, Валентина Володимирівна з гордістю згадує слова батька, який часто їй говорив: «Ендокринологічні хвороби за патогенезом – імунозалежні. Але ми, нажаль, їх лікуємо не патогенетично...». Іскру до науки, котру запалив у серці Валентини Володимирівни батько, продовжував підтримувати науковий Учитель – проф. Мартинів С.М., який був одним із фундаторів школи клінічної імунології та алергології в Україні. Глибока інтелігентність, людська порядність, у поєднанні з високим професіоналізмом були прикладом для його молодих талановитих учнів, серед яких була Валентина Чоп'як.

У 1998 році, після злиття двох курсів клінічної імунології та алергології факультету післядипломної освіти, була відкрита друга в Україні кафедра клінічної імунології та алергології, яку й очолила д.мед.н. Чоп'як В.В. У цьому ж році вона стала керівником Регіонального медичного центру клінічної імунології та алергології. У 2001 році здобула звання професора. Має вищі лікарські кваліфікаційні категорії з «Клінічної імунології», «Алергології», «Терапії», «Ревматології», спеціалізацію «Організація охорони здо-

ров'я». Протягом 2014-2016 рр. працювала проректором з наукової роботи Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. У 2016 р. знову обрана на посаду завідувача кафедри клінічної імунології та алергології.

На сьогодні проф. Чоп'як В.В. – Головний позаштатний спеціаліст МОЗ України з питань алергології, імунології, клінічної імунології та лабораторної імунології (2004), Голова Проблемної комісії НАМН України та МОЗ України «Клінічна імунологія та алергологія» (2010), член Центральної атестаційної комісії МОЗ України (2008), член Центрального Формулярного комітету МОЗ України (2009) та консультант Державного експертного центру МОЗ України (2012), віце-президент Українського товариства імунології, алергології та імунореабілітації (2009).

Проф. Чоп'як В. за свою наполегливу працю отримала численні державні нагороди, серед яких – Заслужений лікар України (2006), «Заслужений професор» Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (2013), почесні грамоти Кабінету Міністрів України (2007), Міністерства охорони здоров'я України (2008, 2012), Міністерства освіти і науки (2011). У 2016 році Вченою радою Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького представлена до присвоєння Ордена княгині Ольги III ступеня.

Протягом 2008-2016 років В.В. Чоп'як була керівником та співкерівником науково-дослідних робіт МОЗ України. Важливе місце у її науково-фаховій діяльності також займає робота над міжнародними науковими темами, які виконуються у тісній і дружній співпраці з низкою європейських установ наукового та лікувального профілів. У 2015 році професор Чоп'як В. стала співдослідником у рамковій програмі Європейського Союзу «HORIZON 2020» у межах проекту «Pathogen and Graphen (PANG)».

В.В. Чоп'як – одна із засновників сучасної клінічної імунології в Україні. Під її керівництвом упроваджені високотехнологічні методи діагностики та лікування імунодефіцитних, алергічних, ревматологічних, кардіологічних, ендокринологічних та септичних пацієнтів. За сприяння та підтримки Валентини Володимирівни у всіх регіонах України створені обласні імунологічні служби, введено в дію 3 регіональні та 12 обласних спеціалізованих центрів, від-

криті імунологічні стаціонарні ліжка. Професор є членом Європейської академії з алергології та клінічної імунології (EAACI) (2000), Всесвітньої алергологічної організації (WAO) (2009), Всесвітньої імунологічної організації (WIPO) (2010), Польського товариства імунологів (2010), Європейської федерації імунологічних товариств (EFIS) (2011), Європейської асоціації зі стандартизації (EASI) (2012). Неодноразово проходила стажування за кордоном.

До основних напрямків наукової діяльності професора Чоп'як В. належить вивчення імунологічних регуляторних механізмів розвитку та підходів до імунотерапії первинних і вторинних системних васкулітів (розробка сучасної концепції клітинних і гуморальних імунологічних регуляторних механізмів розвитку системних васкулітів, функціональних взаємозв'язків ендотеліоцитів з нейтрофілами, моноцитами, лімфоцитами в експерименті та клініці системних васкулітів). На основі фундаментальних досліджень впливу імунотропних препаратів на експериментальні системні васкуліти, включаючи культури клітин, в клінічну практику лікування пацієнтів з первинними і вторинними системними васкулітами було впроваджено високодозні схеми імуноглобулінотерапії, плацентарної протеїнотерапії, а також інших імунотропних препаратів. Валентина Чоп'як запропонувала введення нової класифікації системних васкулітів з урахуванням етіологічних, патогенетичних, морфологічних, клінічних та статистичних критеріїв (1981 – 2011). Провела науковий аналіз та розробила шляхи розвитку імунологічної служби в Україні, опрацювала ранні критерії виявлення імунодефіцитів на рівні первинної ланки надання медичної допомоги, підходи до національного реєстру імунодефіцитів у державі, впровадила уніфікацію карт аналізу імунологічних пацієнтів, займається розробленням комп'ютерних програм для статистичного опрацювання діяльності обласних служб з клінічної імунології, зокрема «Імуноскрін» та «Імунолаб». Професору належить вагомий внесок у розробку та вивчення питання діагностики та лікування імунопатологічних синдромів: кріопатії, еозинофілії, імунодефіцитних порушень інфекційного генезу. Впроваджені в практичну медицину напрацювання з імунореабілітаційних заходів у пацієнтів на алергічні та аутоімунні хвороби.

Окрім того, настанову батька – «займатися наукою, бо практична медицина без нау-

ки приречена» – Валентина Володимирівна реалізувала у своєму науково-фаховому напрацюванні. Вона має близько 600 наукових і навчально-методичних праць, серед них 8 підручників, 15 монографій, 26 навчальних посібників, 17 патентів, 42 інформаційні листи. У наукометричній базі Google Scholar кількість статей В. В. Чоп'як становить 108, кількість цитувань – 181, h-індекс – 8, i10-індекс – 5.

Сьогодні усі наукові здобутки, що мали родючий науковий ґрунт, започаткований проф. Мартинівим С.М., вдячна його послідовниця Валентина Чоп'як втілила у науково-дослідну школу «Імунорегуляція та імунотерапія хвороб людини», яку й очолює. Серед провідних напрямків діяльності школи – напрацювання сучасних підходів до діагностики та лікування різних видів первинних і вторинних імунodefіцитів, алергічних хвороб, імунозалежних інфекцій, імуніопосередкованого непліддя.

Велику увагу приділяє професор вихованню і науковому росту молодих учених. Під керівництвом професора Чоп'як В.В. виконано 2 докторські та 16 кандидатських дисертацій, є керівником ще 4 кандидатських і 2 докторських дисертаційних робіт. Учні професора працюють провідними спеціалістами з питань алергології та імунології у США, Канаді, Німеччині, Польщі, Словаччині.

Професор В.В. Чоп'як є головним редактором і членом редакційних колегій і редакційних рад численних фахових видань України та науково-практичних журналів Європи.

Як науковець і практичний лікар володіє експертним рівнем знань у своїй спеціальності. Відома в Україні та у світі як фахівець високого рівня і патріот своєї держави.

Учні та колектив кафедри клінічної імунології та алергології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького сердечно дякують Вам, Валентино Володимирівно, за жертвовну працю, дружню підтримку і любов, яка завжди супроводжує Ваше ставлення до життя, роботи і людей. Нехай ця любов буде вічною і вернеться Вам сторицею.

Було б все так, якби почати знов.
Жіноча доля в світі — це любов.

Галина Гордасевич

Основні праці Чоп'як В.В.

1. Застосування імунотропної терапії в хворих на системні васкуліти / В.В. Чоп'як // Фізіологічний журнал. - 1997. - №5-6. - С. 31-41.
2. Імунологічні особливості системних васкулітів / В. В. Чоп'як // Лікарська справа. - 1997. - №2. - С.31-34.
3. Influence of immunomodulation on the fixation and clearance of circulating immune complexes / V.V. Chopyak // Доповіді Національної академії наук України. - 1997. - №8. - С. 188-192.
4. Клінічна імунологія та алергологія: підручник / Г. М. Драннік. О. С. Прилуцький, В. В. Чоп'як [та ін.]; За ред. Г. М. Дранніка. - К. : Здоров'я, 2006. - 888 с.
5. Багатоформна ексудативна еритема: клініка, діагностика, лікування: [монографія] / І. В. Павлюк, М. Н. Воляк, Я. М. Підгірний [та ін.]: Під ред. В.В. Чоп'як, Р.В. Казакової. - Львів : ГалДент, 2009. - 84с.
6. Класифікація васкулітів і критична оцінка проблеми / В. В. Чоп'як, Д. Д. Зербіно // Серце і судини. - 2009. - № 4. - С. 93-100.
7. Churg-Strauss Syndrome: Clinical and Immunological Features / Kh. Lishchuk-Yakymovych, V. Chopyak, R. Pukalyak // Advanced in the Etiology, Pathogenesis and Pathology of Vasculitis ; Ed. by Luis M/ Amezcua-Guerra. - 2011. - P. 255-273.
8. Доказова імуніпрофілактика та імунотропна терапія: [монографія] / В. В. Чоп'як. - Львів : Априорі, 2013. - 336 с.
9. Novel Biological Activities of Autoantibodies as the Potential Markers of Systemic Lupus Erythematosus. Chapter 4 // Systemic Lupus Erythematosus (SLE) / Yu Kit, V. Chopyak, Ya Tolstiyak Prevalence, Pathophysiology and Prognosis by Syuichi Koarada.-2013.- 109 p.
10. European screening for alpha-1 antitrypsin deficiency in subjects with lung disease / T. Greulich, A. Averyanov ... V. Chopyak [et al.] // Greulich European Respiratory Journal Draft 2. - 2013. - V. 06.- 9July.- 23p.
11. Системні васкуліти: [монографія] / В. В. Чоп'як. - Львів : [ЛНМУ ім. Данила Галицького], 2014.-319с.
12. Clinical immunology and allergology (The textbook for the 5th year students of Medical Faculties)/ V. Chopyak, Lishchuk-Yakymovych Kh. O., Hayevska V. Yu. - Львів : Видавець Тетюк Т.В., 2015.- 208с.